

## DİYARBAKIRLI BİR HALK ŞAİRİ: DOST MERYEM ve ŞİİRLERİNDEN ÖRNEKLER

Bülent AKIN<sup>1</sup>

---

### ÖZET

Bu makalede Diyarbakır yöresi halk şairlerinden Dost Meryem'in hayatı, edebi kişiliği ve şiirlerinden örneklere yer verilmiştir. Şairin hayatı ve şiirleriyle ilgili derlemeler, kendisiyle birebir görüşülerek yapılmıştır. Ayrıca yörede bulunan az sayıdaki Türkmen Alevi köylerinde âşıklık ve halk şairliği geleneğinin sürdürüldüğü tespit edilip geleneğin durumuna kısaca değinilmiştir.

Dost Meryem, babasından ve yetiştiği Alevi-Bektaşî geleneğinden etkilenerek yazmaya başladığı şiirlerinde özellikle içerik olarak hem âşıklık geleneğinin hem de çağımız halk şiirinin özelliklerini yansıtmıştır. Çalışmada şairin sanatı, bu iki durum göz önünde bulundurularak değerlendirilmiş ve şiirleriyle ilgili tespitlerde bulunulmuştur.

**Anahtar Kelimeler:** Dost Meryem, Diyarbakır yöresi âşıkları, Halk şairi, Alevi-Bektaşî şiiri.

### A MINSTRAL FORM DİYARBAKIR: BELOVED (DOST) MERYEM AND SAMPLES FROM HER POETRY

### ABSTRACT

This article includes one of the living poets of Diyarbakır, Dost Meryem's life, her literal personality and samples of her poems. The information about her life and compilations of her poems were obtained in the meeting with the poet. In addition to this, her ongoing relationship with the limited number of Turkmen Alawi people was confirmed. The poet is maintaining devotion and minstrel customs in these Turkmen Alawi villages and these features of her are briefly mentioned in the article.

In the process of writing poems, Dost Meryem was impressed by her father and the Alawi Bektashi custom and she reflects devotion custom and the features of modern folk poetry in her poems. In this study, these two important cases were taken into consideration and the poet's art and her poems were analysed in the light of these cases.

**Key Words:** Dost Meryem, Minstrels of Diyarbakır Region, Minstrel, Alawi-Bektashi Poem.

---

<sup>1</sup> Siirt Üniversitesi Öğretim Üyesi

## GİRİŞ

Bugüne kadar Diyarbakır ili ve çevresi ile ilgili yapılmış olan çalışmalarda yörede yetişen Türkmen Alevi âşıklar ve halk şairleriyle ilgili kayda değer bir bilgiye rastlanamamaktadır. Nitekim bu âşık ve halk şairlerini kapsayan, yöre âşıklarından “Âşık Mah Turna’nın Hayatı, Edebi Kişiliği ve Şiirleri”<sup>2</sup> adlı bir yüksek lisans tezi dışında bilimsel nitelikte hususi bir çalışma da yoktur. Makale, bu anlamda oluşan eksikliği gidermek amacıyla yörede yetişen halk şairlerinden Dost Meryem’i ve onun edebi kişiliğini konu edinmektedir. Bu çerçevede, şairin konularına ve ölçülerine göre tasnif ettiğimiz 350 şiirinin içerisinden seçtiğimiz 60 şiirinden yola çıkılarak edebi kişiliği hakkında tespitlerde bulunulmaya çalışılacaktır.

Bu vesileyle makale, aynı zamanda yörede yaşayan Türkmen Alevilerince âşıklık ve halk şairliği geleneğinin geçmişten günümüze sürdürüldüğüne işaret etmektedir.

### 1. HAYATI

Dost Meryem, 1954 yılında Diyarbakır’a bağlı Bismil ilçesinin Seyithasan<sup>3</sup> (bugünkü adıyla Bakacak) köyünde dünyaya gelmiştir. Asıl adı, Meryem Özdemir’dir. Ailenin ikinci çocuğu olan Meryem, 11 yaşına kadar ailesiyle beraber Seyithasan köyünde ikamet etmiş ve ilkokulu da burada bitirmiştir. 1968 yılında ailesiyle yine Bismil’e bağlı olan Darlı<sup>4</sup> (bugünkü adıyla Ulutürk) köyüne göç etmişlerdir. Dost Meryem, henüz 13 yaşındayken Darlı köyünden Cemal ile nişanlanmış iki yıl nişanlı kaldıktan sonra evlenmiştir. 17 yaşında ilk çocuğunu dünyaya getirmiştir.

Meryem’in babası, yörenin bilinen en eski saz şairlerinden Âşık Niyazi Demir’dir. Âşık Niyazi, çocukluğundan itibaren Alevi-Bektaş inancı içerisinde büyümüş, kulağı usta malı deyişlere ve nefeslere delik, aynı zamanda Anadolu’nun tüm yörelerinde yaygın halk hikâyelerini sazıyla sözüyle anlatabilecek derecede bilen bir saz şairidir.

Annesi, yine Seyithasan köylü Ali Kızı Gülizar’dır. Şairin anne tarafında saz çalıp deyiş söyleyen ya da âşıklık geleneğine mensup kimse yoktur. Fakat Dedesi Ali, Arapça bilen, bilgili, birikimli ve herkesçe sevilip sayılan bir âlimdir.

Âşık Niyazi, köye gelen âşıkları, ozanları evinde konuk eden, muhabbet meclislerinde ve cem toplantılarında çok sık bulunan bir âşıktır. Darlı köyüne gelen Davut Sulari, Âşık Seyyahi, Ali Kızıltuğ gibi birçok âşığı evinde misafir etmiştir. 1968 yılında Bismil’in Türkmenhacı<sup>5</sup> köyünden görme engelli saz şairi Âşık Mah Turna, 15 gün kadar Âşık Niyazi’nin evinde misafir olmuş ve ondan hece ölçüsünü öğrenmiştir. Alevi-Bektaş inancının yoğun bir şekilde yaşandığı âşık meclislerinde, cem toplantılarında, sohbet ortamlarında yetişen, henüz ço-

2 Bülent Akın, “Âşık Mah Turna’nın Hayatı, Edebi Kişiliği ve Şiirleri” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009, Diyarbakır.

3 Bakacak (Seyithasan) Köyü. Diyarbakır’a 60 km, Bismil’e 6 km uzaklıkta bulunan bir Türkmen Alevi köyü. 1926 yılında yapılan idari bölünmede şark nahiyesinin merkezi olmuş Bismil buraya bağlanmıştır. 1927’de ise Bismil nahiye olmuştur.

4 Ulutürk (Darlı) Köyü. Diyarbakır’a 56, km Bismil’e 2 km uzaklıkta bulunan Türkmen Alevi köyü.

5 Türkmenhacı köyü. Diyarbakır’a 58, km Bismil’e 6 km uzaklıkta bulunan Türkmen Alevi köyü. Yöredeki diğer Türkmen köyler içerisinde hane ve nüfus bakımından en büyük olanıdır.

cukluk yıllarında babasının ve diğer âşıkların sazlarına, sözlerine yüreğini ve belleğini açan Meryem'in âşıklığa ve şiire ilgisi o yıllardan itibaren başlamıştır.

Çocukluk yıllarından itibaren Pir Sultan Abdal, Kul Himmet, Şah Hatayî, Karacaoğlan, Âşık Veysel gibi büyük ustaların şiirlerini okuyup ezberleyen, radyo başında âşıkların program satlarını bekleyen Meryem, âşıklık geleneğinde olduğu gibi usta çırak ilişkisi içerisinde bir eğitim olarak yetişmemiştir. Fakat okuduğu kitaplar, dinlediği âşıklar, yetiştiği ortam (Alevi-Bektaşî cemleri ve sohbetleri) ve en önemlisi babası onun feyiz kaynağı olmuştur.

Dost Meryem, şair olmasında babasının çok önemli bir rolü olduğunu şöyle dile getirir: *“Babam bir arkadaş gibi beni karşısına alır, benimle Alevi-Bektaşî inancı, saz şairleri ve onların eserleri hakkında bir yetişkinle konuşmuş gibi sohbet ederdi. Kimi zaman söylediği bir deyişi yarıda bırakıp ya tamamlamamı ya da deyişte anlatılmak istenen düşüncenin ne olduğunu söylememi isterdi. Sırf benim de konuşmam için bir sohbet açar: “Gel kızım bu kilimi beraber dokuyalım.” derdi.”*

Öğretmen olan eşinin 1970 yılında Antalya'nın Serik ilçesinin Dorumlar köyüne tayinin çıkmasıyla beraber buraya yerleşmişlerdir. Burada kaldığı süre boyunca babasıyla mektuplaşarak teselli olan Meryem bu süreci şöyle anlatmaktadır: *“Babamın gönderdiği mektupları Antalya'da bulunan köylülerimiz getirirler ve mektubu bana vermeden evvel benden “muştuluk”<sup>6</sup> isterlerdi. Bende onlara bir hediye verir mektubu alırdım. Babamın her mektubunda mutlaka bit şiirde olurdu. Sonraki mektup gelinceye kadar ben öncekini tekrar tekrar okurdum. Mektubun hazı bambaşkaydı. Şimdiki telefon, internet gibi haberleşme cihazlarından çok daha kalıcı ve mutluluk vericiydi. Babamın bir bayram yolladığı kartın arkasına yazdığı dörtlüğünü hiç unutmam:*

*Yavru ceylan anasıyla yan yana  
Dalım gülüm yavrum benziyor sana  
Bilmem neden ürkek ürkek bakışı  
Ok olur yürekte dokunur bana”*

Babasının yoğun ısrarı üzerine dört yıl kaldıkları Dorumlar köyünden tayin isteyerek 1974 yılında Diyarbakır'ın merkez köylerinden Bahçecik'e, oradan da 1976'da Çınar'ın Şükürlü köyüne gelmişlerdir. Dost Meryem ailesiyle birlikte 1978'e kadar burada kalmış aynı yıl Bismil'e, 1986 yılında da Diyarbakır merkeze taşınmıştır. 1999 yılında Almanya'ya giderek burada iki ay kaldıktan sonra tekrar Diyarbakır'a dönmüştür. 2003 yılında ailesiyle beraber halen ikamet etmekte olduğu Mersin'e yerleşmişlerdir. Dost Meryem, halen hayatta olup Mersin'de ikamet etmektedir.

## 2. GÖRDÜĞÜ RÜYA ve ŞİİR YAZMAYA BAŞLAMASI

Dost Meryem'in ilk şiir yazma girişimi 30 yaşlarındayken olmuştur. Fakat bu şiirleri hiç kimseye göstermeden yırtıp atmıştır. Bunun ardından uzunca bir süre hiç şiir yazma girişiminde bulunmamıştır.

<sup>6</sup> Müjdelik (muştuluk). Anadolu'nun birçok yöresinde sevindirici-hayırlı haber getiren kişilere verilen hediye'nin geleneksel adı. Diyarbakır yöresi Türkmen Alevileri arasında bir halk geleneği olarak günümüze kadar süre gelmiştir.

Meryem'in 40 yaşlarındayken gördüğü bir rüya onun için dönüm noktası olmuştur: Şair, bir gün rüyasında uçsuz bucaksız bir sahrada dolaştığını görür. Sahrada yüzü görünmeyen insanlar ve üzerine oturulabilecek bir taşın dışında hiçbir şey yoktur. Uzun boylu, siyah elbiseli bir kişi yanına gelerek ona taşın üstüne oturmasını söyler. O kişi de yarım metre kadar mesafede tam karşısına oturur ve parmağından bir yüzük çıkararak ona verir. Yüzüğü parmağına taktan Meryem, yüzüğün üzerinde fındık büyüklüğünde bir kaşı olduğunu görür. Yüzüğün kaşı dehşet uyandırıcı bir biçimde rengârenk ışıldamaktadır. Bu yüzüğün çok yüksek bir maddi değerinin olduğunu düşünüp geri verir. Bunun üzerine yüzüğü veren kişi: "Benden ne istersen sana onu vereyim." der. Meryem de kendisine maneviyat vermesini ister. Meryem'in bu isteğini kabul eden söz konusu kişi: "Şimdi bizim gitmemiz lazım." der. Meryem ona tekrar ne zaman geleceklerini sorar. O da: "Biz yüz yılda bir geliriz."cevabını verir. Bu cevabın üzerine şok olan Meryem başka bir şey soramaz ve kafasını çevirip baktığında uçsuz bucaksız bir masa, masanın üzerinde de ne olduğunu anlayamadığı bir şeyler görür. Oradaki insanların yarısı masanın sağından diğer yarısı da solundan geçmek suretiyle masanın üstündeki nesnelere alıp ellerini ağızlarına götürerek sırayla yürürler. Meryem, bu insanların hiç birinin yüzünü göremez. Bir an masadaki nesnenin ne olduğunu merak eder ve bir parça alıp ağzına götürürken helva olduğunu anlar. O sırada gökyüzü baştanbaşa ikiye yarılr ve oradaki insanların tamamı buradan geçerek gözden kaybolurlar. Meryem, gördüğü bu rüyayı dizelerinde şöyle dile getirmiştir:

*Çoktan değil zerresinden tatmışım  
Derya olup ummanlarda batmışım  
Ben payımı erenlerden almışım  
Namertlere el açmaya ne gerek*

Bu rüyadan hemen sonra Almanya'ya giden Dost Meryem, burada son mısrasını aşağıda verdiğimiz "yillar saydırdı" redifli ilk şiirini yazmıştır:

*Dost Meryem'i böyle yaktı kavurdu  
Verdi rüzgârına terse savurdu  
Dosttan akrabadan yardan ayırdı  
Attı gurbet ele yillar saydırdı*

Bu şiirinin ardından 45 yaşına kadar söylediği şiirlerin hiç birini düzenli olarak not almıştır. Dolayısıyla elimizde son dörtlüğünü yukarıda verdiğimiz şiiri haricinde bu yıllara ait hiçbir şiiri yoktur. Bu beş yıllık süre zarfında çocuklarının tahsilini tamamlaması için eşiyile beraber çalışıp çabalamış ve bilhassa kız çocuklarının üniversite okuması için zamanının çoğunu onlara ayırmıştır. 45 yaşından sonra söylediği bütün şiirlerini düzenli bir biçimde yazarak kaybolmamasını sağlamıştır. 1999 yılında üç aylığına turist olarak gittiği Almanya'da gurbet konulu ilk şiirini kaleme almıştır. Almanya'da kaldığı sırada bir gün doktora giden şair, doktorun Almanca konuşması üzerine söylediklerinden hiçbir şey anlamaz ve bu duruma içlenerek ilk dizelerini okur:

*Gurbet elde sorma bana kimliğim  
Dilin bilmem sana nasıl anlatam  
Merhaba mı dersin bense anlamam  
Derdim bilmem sana nasıl anlatam*

*Dağlarında yalnız kalmış ceylanın  
Sürüsünü kurt götürmüş çobanın  
Yer altından geçer senin u-banın  
Yolun bilmem sana nasıl anlatam*

*Meryem garip yolda kaldım yorgunum  
Kadir bilmez insanlara dargınım  
Yalan dolan bilmeyene vurgunum  
Lisan bilmem halim nasıl anlatam*

### **3. EDEBİ KİŞİLİĞİ ve ŞİİRLERİ**

Dost Meryem'in şiir yazmaya başlamasında saz şairi olan babasının ve gördüğü rüyanın önemli etkisi vardır. Babası Âşık Niyazi, onu şiire ve âşıklığa teşvik etmiş, ona çocukluk yıllarından itibaren elverişli bir ortam sağlamış; 45 yaşında gördüğü rüya ise bu konuda kendine olan güvenini pekiştirmiştir. Saz çalmayı bilmeyen Meryem, şiirlerini yazarak ya da okuyarak değil tıpkı âşıklar gibi doğaçlama bir ezgi ile söyleyerek dile getirmiştir. Ayrıca şair, kendisiyle yaptığımız görüşmelerde her fırsatta en kısa zamanda bir kursa giderek saz çalmayı öğrenmeyi düşündüğünü ifade etmektedir.

Dost Meryem'in şiirleri, şekil ve içerik bakımından büyük çoğunlukla âşık tarzı şiirin özelliklerini taşımaktadır. Biz bu makalede şaire ait şiirleri, dış yapı (şekil) ve iç yapı (içerik) olmak üzere iki ana başlık adı altında yine kendi şiirlerinden örnek dizeleri alarak incelemeye çalışacağız.

#### **3.1. ŞİİRLERİNİN DIŞ YAPISI**

Bu başlık altında Dost Meryem'in şiirlerinde; uyak, ölçü, dil ve söyleyiş özelliklerini incelemeye çalışacağız.

Şiirlerini hece ölçüsüyle yazan Dost Meryem, çoğu halk şairimiz de olduğu gibi en çok (4+4) 8 ve (6+5 ya da 4+4+3) 11'li kalıpları tercih etmiştir. Bilhassa 11'li hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerinde aynı mısra içerisinde zaman zaman farklı duraklar kullandığını görürüz.

*Fidan ektim / serpilerek / büyüdü  
Isındı havalar / sular yürüdü  
Filiz verdi / çekirdekler / çürüdü  
Tohumu toprağa / kardeş eyledim*

Halk şairleri, eski dönemlerden beri hafif bir ses benzerliğini uyak için yeterli saymışlardır. Bunun en büyük sebeplerinden birisi de halk şairlerinin çoğunluğunun şiirlerini bir ön hazırlık olmaksızın doğaçlama (irticalen) söylemeleridir (Aslan, 2008: 103).

Dost Meryem'in hemen her aşıkta olduğu gibi şiirlerinde en fazla tek ses benzeşmesine dayalı yarım uyağı kullandığını görürüz. Her ne kadar saz şairi olmasa da şiirlerini onlar gibi bir ezgi eşliğinde, doğaçlama söylemesi bu durumun en önemli nedenleri arasında sayılabilir. Meryem'in şiirlerinde tam uyak, zengin uyak ve aşağıda kendisine ait bir dörtlülle örneklen-dirdiğimiz, tunç uyağa da sıkça rastlarız.

*Dilde yara dilde yara  
Tabip merhemini ara  
Bu yarayı yâr açmıştır  
Kapanmıyor dilde yara*

Saz şairlerinin “tecnis” diye adlandırdıkları cinas, Meryem'in şiirlerinde çok fazla rastlamadığımız bir uyak türüdür.

*Ömrüm biter kâr sayarım  
Yaşadığım varsayarım  
Candan dostu yâr sayarım  
Süzülürüm candan cana*

Şiirlerinde oldukça sade ve anlaşılır bir dil kullanan Dost Meryem, sanat kaygısından ziyade anlam derinliği ve zenginliğini ön plana çıkarmaya çalışmıştır. Özlü, ağdasız ve anlam bütünlüğüne dayalı bir söyleyişi olan şair, aynı zamanda yöresel deyimlere ve söyleyiş biçimlerine de yer vermiştir. Ninesi için yazdığı bir şiirinde kendi köyüne ait dil ve kültür özelliklerini açıkça görmemiz mümkündür:

.....

*Kofu<sup>7</sup> giyer puşisini<sup>8</sup> bağladı  
Giderdi bériye<sup>9</sup> koyun sağardı  
Bahar yağmuru üzerine yağardı  
Ebe derdim anneannemdi o benim*

7 Kofi (kofu). Güneydoğu Anadolu'nun birçok yöresinde kadınların başlarına bir fes koyup üzerini puşi ile sardktan sonra birkaç renkten oluşan kefiyelerle sardıkları kadınlara has başlık.

8 Puşi. **Puşi** kelimesi, **örtü** anlamında olup Farsçadan Türkçeye geçmiştir. Günümüzde anlam daralmasıyla başa bağlanan veya sarılan bez anlamında kullanılmaktadır. Diyarbakır'da üretilen **ipek kumaşa Puşi**, üreticilerine Puşiciler denilmiştir (Taşgın, 2003: 66).

9 Béri. Meralarda otlanan koyunların sağılması için köylü kadınların meralara gitmesi. Sözcük Anadolu'nun çeşitli yörelerinde yaşayan Türkmenlerce yaygın bir kullanıma sahiptir.

Yığılı harmanı cezi<sup>10</sup> elerdi  
 Eğirir yünleri çuval örerdi  
 Ayağıyla beşiğini bellerdi  
 Ebe<sup>11</sup> derdim anneannemdi o benim

.....

Sıralı kazanlar bulgur kaynardı  
 Koskoca külekler dolu ayrandı  
 Meryem dahil bir köy ona hayrandı  
 Ebe derdim anneannemdi o benim

Şairin dil ve söyleyişinde yüzyıllar ötesinden gelen âşıklık geleneği ve Alevi-Bektaşî şiirinin yanı sıra son 40-50 yıl içerisinde yaygınlaşan; öncülüğünü daha ziyade Alevi-Bektaşî saz şairlerinin yaptığı yarı kentleşmiş halk şiiri anlayışının etkisi görülmektedir. 1950 yılından itibaren şehirlere doğru hızlanan göçler, Alevi-Bektaşî saz şairlerini de içerisine almıştır. Gerek köyle şehir arasındaki geçiş evresini gerekse şehirlerde karşılaştıkları olumsuzluklar çoğunlukta olmak üzere çeşitli durumları dile getiren halk şairlerinin (Taşğın, ...) şiirleri içerik bakımından farklılıklar göstermeye başladığı gibi dil ve söyleyişte de yeni bir boyut kazanmıştır. Bu durumu Dost Meryem'in şiirlerinde de görmemiz mümkündür. Nitekim şair, son bir yıl içerisinde 20 civarında serbest vezin ile şiir denerken aynı zamanda da saz şairliği geleneğini devam ettirebilmek adına bağlama kursuna gitmeye karar vermiştir.

### 3.2. ŞİİRLERİNİN İÇYAPISI

Halk şiirinde iç yapı bilgileri şiirin konusu, bazı türlerde de ezigisidir (Aslan, 2008: 107).

Halk şiirinin konu bakımından asıl kaynağının halk olması halk şairlerinin şiirlerinde müşterek konuları işlemelerini kaçınılmaz kılmıştır. Diğer halk şairlerinde olduğu gibi Dost Meryem de şiirlerinde genellikle aşk, sevgi, gurbet, doğa, yakınma, din, ölüm ve toplumsal konulara yer vermiştir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi saz çalmayı bilmeyen şair, âşıklık geleneğinde olduğu gibi şiirlerinin tamamını kendi belirlediği ezgilerle irticalen söylemiştir. Âşıklık geleneğinin bu etkisinin yanı sıra âşık bir babanın kızı olması ve Alevi-Bektaşî geleneğinin içerisinde doğup büyümesi şiirlerinin iç yapısının da âşık tarzında olmasına önemli ölçüde etki etmiştir.

Bilhassa 20. Yüzyıla kadar daha ziyade geleneksel Alevi-Bektaşî inancını konu edinen Alevi halk şairleri ve âşıklar, artık modern dünyaya ayak uydurma adına geleneksel yapının dışında bulunan toplumsal konulara daha fazla yer vermeye başlamışlardır. Dost Meryem'in şiirlerinde de son 40-50 yılın diğer Alevi Bektaşî halk şairlerinde olduğu gibi geleneksel yapının dışında daha ziyade sosyal konuları içeren şiir örneklerine sık sık rastlamamız mümkündür.

10 Cez. Yöredeki Türkmen Alevilerince Buğdayın biçildikten ve harmanlandıktan sonra harman yerine yığılmasına verilen ad.

11 Ebe. Sözcük, Anadolu'nun birçok yöresinde nine, büyük anne anlamında kullanılmaktadır.

### 3.2.1. Aşk ve Sevgi Konulu Şiirler

Sayıları diğerlerine oranla daha fazla olan aşk ve sevgi konulu şiirlerinde mecaz aşkın yanı sıra tüm evreni içerisine alan insan merkezli kutsal bir sevgi anlayışını bulmamız mümkündür.

*Ne sorarsın gafil bana dinimi  
Benim dinim yoktur sevgiden öte  
Çıkmaza salarsın deli gönlümü  
Hangi yol gidermiş sevgiden öte*

... ..

*Yakın yollarımı eyleme irak  
İnsanoğlusun sen gel kini bırak  
Gönül bir Kâbe'dir eylersen durak  
Hangi Kâbe kutsal sevgiden öte*

Mecaz aşkı işlediği şiirlerinde Leyla ile Mecnun, Kerem ile Aslı, Ferhat ile Şirin gibi halk hikâyesi kahramanlarına telmihte bulunan şair, hemen tüm halk şairlerinde olduğu gibi sevgiliyi ela gözlü, hilal kaşlı, ceylan bakışlı, sırma saçlı, servi boylu olarak tasvir etmiştir.

*Aldım kokusunu gonca güllerde  
Mecnun gibi Leyla gezdim çöllerde  
Başı açık yalın ayak ellerde  
Ferhat oldum Şirin elde ben gezdim*

Dost Meryem, şiirlerinde mecaz aşkı işlerken halk şiirinin vazgeçilmez unsurları olan halk edebiyatı motiflerine geniş yer vermiştir. Bilhassa turna, bülbül, gül, ceylan, arı, çiçek gibi halk şairlerinin yoğun kullandıkları kalıplaşmış benzetme unsurlarına sıkça rastlamamız mümkündür:

*Turna olsam havalarda  
Bülbül olsam yuvalarda  
Dane olsam harmanlarda  
Savur beni götür yâre*

... ..

*Dost Meryem'dir yârin yarı  
Hayatta ne oldu kârı  
Çiçeklerde gezer arı  
Bal olursam götür yâre*



Meryem'in sevdiği güzel eşi bulunmaz ve mukayese edilmez bir güzeldir. Onu methederken dolunaya benzeten şairin yüreğine bir sızı düşmüş aklı başından gitmiştir:

*Yüreğe saplandı ince bir sızı  
Bir güzel hatırım sordu da geçti  
Sandım on dördünde dolunay kızı  
Aklımı başımdan aldı da geçti*

*Çok güzeldir özü yoktur hatası  
Dünyaya bedeldir ölçme pahası  
Sandım ki göğsümün iman tahtası  
Gözüme perdeyi çekti de geçti*

Dost Meryem'in mani türünde de yazdığı aşk ve seveda konulu 25 civarında dördlülüğü bulunmaktadır:

*Diyarbakır Bismil yurdum  
Tahtını sineme kurdum  
Seven yardan vazgeçer mi  
Boşuna dövündüm durdum*

.....

*Asmalarda üzüm vardır  
Bir güzelde gözüm vardır  
Uzaklaşın siz buradan  
Yâre bir çift sözüm vardır*

### **3.2.2. Toplumsal Konulu Şiirler**

Dost Meryem, yaşadığı toplumu ve çevresinde olup biten olayları iyi gözlemleyen bir şairdir. Nitekim Toplumsal konuları işlediği şiirlerinde onun bu yönünü açıkça görmek mümkündür. Büyük çoğunlukla toplumun aksaklıklarına ve yaralarına dikkat çektiği bu şiirlerinde bir mesaj verme kaygısı taşıdığı görülür. Aşağıda bir dördlünü verdiğimiz İsrail'de bir tank tarafından öldürülen genç kızın dramını konu edindiği şiiri bunlardan birisidir:

*Söyle zalim masumlara kastın ne  
Nasıl tankı sürdün kızın üstüne  
Barış bayrağını dikin üstüne  
Yaz sen gazeteci gelinlik kızı*

Şair, vatanın çeşitli yerlerinde şehit olan Mehmetçiklerin ve ailelerinin acısını dizelerinde duygulu bir söyleyişle dile getirmiştir:

*Askerlik yaparlar karlı ovada  
Hava soğuk su donmuştur kovada  
Anne baba el açarlar duada  
Çığ altında şehit olan Mehmetçik*

.....

*Dost Meryem anadır hisseder bunu  
Geleydi hainin zalimin sonu  
Yabancı güçlerin bitmez oyunu  
Muratsızca şehit olan Mehmetçik*

Toplumsal yanlışlıklara karşı duyarlı olan şair, töre adına öldürülen genç kızları konu edinen bir şiirinde toplumun bu kanayan yarasını şöyle ifade etmiştir:

*Duyanın yüreği sızlar  
Namlu ağızda genç kızlar  
Güldünya Bahargül Naz'lar  
Öldürürler töre diye*

*Urfa Bitlis İstanbul  
Her yerde var ara bul  
İnsan insana olur mu kul  
Öldürürler töre diye*

.....

.....

*Meryem isyan eyler buna  
Nasil kıydın civan cana  
Yakmadan eline kına  
Öldürürler töre diye*

Daha önce de belirttiğimiz gibi şair, tıpkı kendi döneminden olan Alevi saz şairlerinden Âşık Mahzuni, Davut Sulari, Âşık Daimi, Devran Baba, Âşık Yoksulu ve daha birçok âşık gibi yoksulluk, ezilmişlik işsizlik konularına da şiirlerinde yer vermiştir:

*Yıllar yılı çalıştılar  
Hemo fakir Memo fakir  
Yokluk ile yarıştılar  
Hemo fakir Memo fakir*

.....  
*Her yandan aldı yarayı  
 Beklerler gelmez sırayı  
 Cepleri görmez parayı  
 Hemo fakir Memo fakir*

Toplumun her kesiminden insanın işsizlikle mücadele ettiğini dile getirdiği bir şiirinde bu durumdan yakınmıştır:

*Yaşlı yoksul genci işsiz  
 Bu suç bizim suçumuz mu  
 Kesildi gövdeler başsız  
 Bu suç bizim suçumuz mu*

### 3.2.3. Gurbet Konulu Şiirler

Dost Meryem'in şiirlerinde yer verdiği konulardan biri de gurbettir. Bazen babasından bazen de çocuklarından ayrı kalmanın acısıyla yazdığı şiirlerinde gurbetin verdiği hasreti ve özlemi etkili bir söyleyişle dile getirmiştir:

*Sevdiklerimi aldın benden  
 Gurbet sana borçlu muyum  
 Kırıldı kemiğim belden  
 Gurbet sana borçlu muyum*

.....  
*Ayrılık gömleğin biçtin  
 Yine geldin beni seçtin  
 Yarıştın Meryem'im geçtin  
 Gurbet sana borçlu muyum*

Yetiştirip okuttuğu çocuklarının iş sahibi olup memleketin çeşitli yerlerinde göreve başlamalarıyla onlardan ayrı düşen şair, hasretini anne olmasının verdiği hissiyatla dizelerine şöyle dökmüştür:

*Omzuma bir kuş kondu  
 Yavrulardan haber mi var  
 Çarpındı tepindi durdu  
 Yavrulardan haber mi var*

.....

*Kızım oğlum dedim bir de torunum  
Balam yavrum dedim benim onurum  
Bunca derdim hasretliktir sorunum  
Bayram geldi yavrularım gelmedi*

#### **3.2.4. Din ve Tasavvuf Konulu Şiirler**

Dost Meryem, din ve tasavvuf içerikli şiirlerinin tamamını Alevi-Bektaşî inancı ve düşüncesi üzerine kurgulamıştır. Bu şiirlerinde Alevi-Bektaşî inancının temel ahlak prensiplerine ve inanç motiflerine yer vermiştir:

*Erenlerin cemi bizim cemimiz  
Cemimiz cemalden ayrı değildir  
Hünkâr Hacı Bektaş Veli pirimiz  
Cemimiz cemalden ayrı değildir*

Tüm Alevi-Bektaşî halk şairlerinde olduğu gibi Meryem'in şiirlerinde de Hz. Hüseyin'in özel bir yeri vardır. Hz. Hüseyin'in 72 yakınıyla birlikte Kerbelâ çölünde şehit edilmesi şairi derinden etkilemiş bundan duyduğu acıyı dizelerinde şöyle dile getirmiştir:

*Mervan'ın soyundan aldı yarayı  
Kerbelâ çölünde İmama Hüseyin  
Ehlibeyt bendesi giydi karayı  
Kerbelâ çölünde İmam Hüseyin*

.....

.....

*Sarılmıyor Şah Hüseyin'in yarası  
Elbette gelecek Meryem sırası  
Muhammed Ali'nin ciğer paresi  
Kerbelâ çölünde İmam Hüseyin*

Dost Meryem, şiirlerinde insan sevgisi başta olmak üzere çeşitli tasavvufî konuları da işlemiştir:

*Sevgi açık bir sır değil  
Yeter ki sevmesini bil  
Ne minnet et ne de eğil  
Yeter ki sevmesini bil*

*Kinin nefretin tersine  
Sevgiyi doldur testine  
Dünya kurulur üstüne  
Yeter ki sevmesini bil*

Bir başka şiirinde tasavvuf anlayışında önemli bir yeri olan Allah'ın sır isimlerinden ve tarikatlarda dervişlerin selamını simgeleyen "Hu" ismiyle seslendiğini görürüz:

*Gıdayı Huda eyledik  
Allah yolunda Hu dedik  
Doğruyu rehber eyledik  
Allah yolunda Hu dedik*

### 3.2.5. Diğer Şiirler

Dost Meryem, ayrıca şiirlerinde ölüm, doğa, ihtiyarlık, yakınma ve sitem gibi konulara da yer vermiştir.

Bir bayram akşamı babasının kabrini ziyarete gittiğinde mezarlıkta bir kişi dışında kimsenin olmadığını görünce çok hüznlenen şair, o anki duygularını dile getiren şu dizeleri söylemiştir:

*Geldik garip yatağına  
Gel soralım yatan kimdir  
Düşmüş kaderin ağına  
Gel soralım yatan kimdir*

.....

*Sisli bayram akşamında  
Meryem ağlıyor başında  
Kimliği mezar taşında  
Gel soralım yatan kimdir*

Meryem'in şiirlerinde yer verdiği konulardan bir de ihtiyarlıktır:

*Diş sorarsan bana küsmüş  
Her biri bir yere gitmiş  
Yaşlandım ya adım hiştmiş  
Gel sebebi sorma bana*

"Bahar müjdeler" redifli şiiri, baharın gelişyle süslenip bezenen doğayı tasvir ettiği tabiat konulu şiirlerinden biridir:

*Cemreler düşünler suya toprağa  
Dağlarda suların aksın ırmağa  
Kuşlar böceklerden hatır sormağa  
Açar çiçeklerin bahar müjdeler*

Daha önce de belirttiğimiz gibi iyi bir gözlemci olan şair, gezip gördüğü yerler, tanıştığı ya da tanıdığı kişiler için de şiirler yazmıştır. Uzun yıllar ikamet ettiği Mersin'i konu edindiği şehri kültürel, tarihi, coğrafi ve daha birçok yönüyle tasvir etmiştir:

*Anlatsam Mersin'i aklımız şaşar  
Bir yanı Toroslar sıralı durur  
Her dilde Karacaoğlan'ı yaşar  
Bir yanı Akdeniz çırpınır durur*

Şair, kişilere yazdığı şiirlerinin bir kısmında aynı zamanda toplumsal konuları da beraberinde işlemiştir. Genel de bu kişiler topluma örnek olabilecek herkesçe tanınan âşıklar, yazarlar ya da düşünürlerdir.

İnsanlıkla doldurmuştuñ özünü  
Ulu Atatürk'ün sürdün izini  
Üç beş metre aldın gittin bezini  
Yerin cennet olsun Türkan Saylan'ım

Atatürk için yazmış olduğu şiirlerinden birisinde Türk milletinin Atatürk'e olan vefa borcunu dile getirmiştir:

Çağdaşlığın yollarında  
Biz borçluyuz Atatürk'e  
Uygarlığın kollarında  
Biz borçluyuz Atatürk'e

.....

Meryem Ata'nın izinde  
Bin mana var bir sözünde  
Özgür yaşıyorsak bugün de  
Biz borçluyuz Atatürk'e

Dost Meryem, ayrıca çeşitli saz şairlerine ve âşıklara şiirler yazmıştır. Bu şiirlerinden birisinde çağımızın önde gelen âşıklarından Âşık Mahzuni Şerif'e olan sevgi ve saygısını şöyle ifade etmiştir:

Paylaştı güçlendi gücü sevgidir  
Gönüle kök saldı Mahzuni baba  
Halka emek verdi hakkı övgüdür  
Yüzyılın ozanı Mahzuni baba

## SONUÇ

Diyarbakır ili ve çevresi, âşıklık geleneğinin çok yaygın olmadığı bir yöredir. Geleneğin günümüzde sadece yörede bulunan az sayıda Türkmen Alevi köylerinde yaşatılması dikkat çekicidir. Bu köylerde yetişen Âşık Mah Turna, Âşık Niyazi, Dost Meryem, Eyüp Dede gibi sayıları oldukça az olan halk şairleri de geleneğin yöre genelinde yaygın olmamasından ve çeşitli sosyal-ekonomik engellerden dolayı isimlerini duyuramamışlardır. Ayrıca yine bu kişileri kapsayan müstakil ya da genel herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Bu anlamda oluşan eksikliği gidermek amacıyla hazırladığımız “Âşık Mah Turna’nın Hayatı, Edebi Kişiliği ve Şiirleri” adlı yüksek lisans tezinin ardından yapılacak konuyla ilgili çalışmaların ciddi anlamda tamamlayıcı nitelikte olacağı kuşkusuzdur. Buradan hareketle hazırladığımız bu çalışma ile yöredeki halk şairlerinden biri olan Dost Meryem’i ve sanatını konu edinerek Diyarbakır yöresindeki Türkmen Alevi halk şairleri ve âşıklık geleneğinin durumu ele alınmıştır.

## 4. ŞİİRLERİNDEN ÖRNEKLER

### DEDİLERANA

Doğunca bir melek sarıldı bana	Sarınca kolları sanki ipektir
Her kime sorduysam dediler ana	Tükenmez sevgisi koca yürektir
Emersin sütünü doy kana kana	Yavrusu baldır oda petektir
Her kime sorduysam dediler ana	Her kime sorduysam dediler ana
Ağlarsam ağlar gülersem güler	Sevincim sevinci derdim tasadır
Akan göz yaşımı üstüne siler	Korur yavrusunu sanki yasadır
Koyar beşiğime ninniler söyler	Karanlık yollarda elde asadır
Her kime sorduysam dediler ana	Her kime sorduysam dediler ana

Dünyada tektir bulunmaz eşi  
Yavruya yastıktır ananın döşü  
Meryem’ e anası sabah güneşi  
Her kime sorduysam dediler ana

### SİLAHINI BIRAK KALEMİNİ AL

Barış kardeşliği kalem yazdırır	Silahlar toplar isen başına
Silahını bırak kalemini al	Zehir katar ekmeğine aşına
Silah insanlığa mezar kazdırır	Mazlum ölür zalim düşer peşine
Silahını bırak kalemini al	Silahını bırak kalemini al
İnsan sevgisini silah öldürür	Meryem derki yönün bilmez dönersin
Nice ocakları yıkar söndürür	Rüzgâr eser mum misali sönersin
Dünyayı dar eder başın döndürür	Bilim ile cehaleti yenersin
Silahını bırak kalemini al	Silahını bırak kalemini al

### **FİT OLDUK**

Dünya döner biz döneriz içinde  
İkimizde kara yerde fit olduk  
İster fızan olsun istersen Çin'de  
İkimizde kara yerde fit olduk

Atlas libas giydin gezdin eğlendin  
Mercedes'e bindin yol yürümedin  
Öksüz nasıl yoksul nasıl bilmedin  
İkimizde kara yerde fit olduk

Dostlukları saymışım kendime kâr  
Ömür erir gider dağ başında kar  
Zengin isen yoksul isen ne çıkar  
İkimizde kara yerde fit olduk

Filiz verdik daneledik ekini  
Koca dünya taşımışız yükünü  
Bazen güldük çok çektik eziyetini  
İkimizde kara yerde fit olduk

Dost Meryem atadan almıştır geni  
Sen kundura giydin bense yemeni  
İnanmazsan sana edem yemini  
İkimizde kara yerde fit olduk

### **BAŞIM DOLANDI**

İnce nakış çekmiş kaşın üstüne  
Görünce o yarı dilim dolandı  
Telli urba giymiş bilmem kastı ne  
Kol yerine kuşak bele dolandı

Vurdular bağrıma yaralı dösüm  
Dertli aşıklardır benim yoldaşım  
Bekledim baharı dolandı kışım  
Görmedim hoş günü aylar dolandı

Çözemedim yüreğimde düğümü  
Ne dünü yaşadım nede bugünü  
Felek bana zehir ettin her günü  
Görmedim baharı yıllar dolandı

Yüreğim bölündü yarısı sende  
Sevdanın ateşi yanar sinemde  
O yarı gördüm başka alemde  
Perişan Dost Meryem başım dolandı

### **AKIL FUKARASI**

Akıl fukarası zengin olanlar  
Servetiniz bir dikili taş bilin  
İnsanlık yolundan geri kalanlar  
Akıbeti iki damla yaş bilin

Güçsüz insanlara tepeden bakma  
Güvenme gücüne ortalık yıkma  
Bir kibrit çöpüne bir orman yakma  
Her senenin üç ayını kış bilin

Bencil hırçın olma kalırsın geri  
Sana da düşerse bir mezar yeri  
Yaklaşır yanına cansızın biri  
Canı ceset ruhu hayal düş bilin

Cebine sığmaz taşar paralar  
Perişan yoksul var Meryem sıralar  
Yüreğim kanatır böyle yaralar  
Hepsi yalan fani dünya boş bilin



### **ŞEHİT HABERİ**

Yollar viraj yollar mayın  
Yine şehit haberi var  
Pusu kurmuş zalim hayın  
Yine şehit haberi var

Yok olmuştur hayal düşü  
Durmaz gelir asker naşı  
Vatandır her şeyin başı  
Yine şehit haberi var

Aynı canız aynı kandan  
Ya bir erdir ya kumandan  
Gün geçmez güneydoğudan  
Yine şehit haberi var

Şırnak Bingöl Ardahan'dan  
Muş Tunceli Erzincan' dan  
Diyarbakır Bitlis Van'dan  
Yine şehit haberi var

Tutsak olmuş yiğitleri  
Türk'ü Türkmen'i Kürtleri  
Dost Meryem kapat defteri  
Yine şehit haberi var

### **SEVMESİNİ BİL**

Sevgi açık bir sır değil  
Yeter ki sevmesini bil  
Ne minnet et nede eğil  
Yeter ki sevmesini bil

Sevgi güldür sevgi çiçek  
Gel bunu beraber biçek  
Dünyada en büyük gerçek  
Yeter ki sevmesini bil

Kinin nefretin tersine  
Sevgiyi doldur testine  
Dünya kurulur üstüne  
Yeter ki sevmesini bil

İnsanların sonu belli  
Çok yaşarsan yüz yüz elli  
Gönül derya sevgi seli  
Yeter ki sevmesini bil

Dost Meryem de kurban olur  
Bu yolla sevgiyi bulur  
Herkes kıymetini bilir  
Yeter ki sevmesini bil

### **KAŞLARI YAKIŞMIŞ GÖZE**

Kaşları yakışmış göze  
Gerek var mı başka söze  
Beyaz gerdan inci dize  
Bir güzelin edasına

Kaş eyledi göz eyledi  
Gel deyince göz eyledi  
Bir derdimi yüz eyledi  
Mecnun oldum Leyla'sına

Zülûfün yandan tararsın  
Girmeye gönül ararsın  
Vefasızsın bi kararsın  
Bir aşğın sevdasına

Yaz baharda geldi kışı  
Göz eyledi gönül kuşu  
Adülerden yedim taşu  
Dayanamam cefasına

Meryem' in dosta hevesi  
Görürse çıkar nefesi  
Uzaklardan gelir sesi  
Hayran kılar sedasına

### **NEFESLERİNİ**

Bir nişan almışım dost erbabından  
Dost bize göndermiş nefeslerini  
Aşık olan anlar aşkın halından  
Dost bize göndermiş nefeslerini

Yücelerden gelir turmanın sesi  
Erenler cemidir pirin nefesi  
Dosttur gönüllerin çiçeği süsü  
Dost bize göndermiş nefeslerini

Uzak değil gönlüm ona yakındır  
Lütuf benim değil senin hakkındır  
Ulular sultanı kiblegahımdır  
Dost bize göndermiş nefeslerini

Müslüm baba onur şeref şanıdır  
Dalkılcım bize yol nişanıdır  
Dost Meryem de dosta öзде hayrandır  
Dost bize göndermiş nefeslerini

### **BULSA İDİM BEN SENİ**

Bir kuş olsam Almanya'nın üstünde  
Döne döne bulsa idim ben seni  
Derman taşır idim yavrum göğsümde  
Kona kona bulsa idim ben seni

Kanadı yürekte yıllar yarası  
Almanya Türkiye uzak arası  
Hasta yavru perişandır anası  
Sora sora bulsa idim ben seni

Uzak diyarlardan yanına gelsem  
Bütün hallerini gözümle görsem  
Kakülün koklasam bir gülü versem  
Ara ara bulsa idim ben seni

Yaram derindedir nidem sızılar  
Yolunu bekliyor körpe kuzular  
Dost Meryem yavrusunu arzular  
Vara vara bulsa idim ben seni

### **BENDE KÖYLÜYÜM**

Seyithasan köyü benim köyümdür  
Tanıyın dostlarım ben de köylüyüm  
İlim Diyarbakır ilçem Bismil'dir  
Tanıyın dostlarım ben de köylüyüm

Mezarlık yolundan köye yürüyün  
İnsanlık nasılmış hele bir görün  
Evine varırsın ulu bir pirin  
Tanıyın dostlarım ben de köylüyüm

Karadut Karnodut birer tarihtir  
Evimizi yapan usta Maarif'tir  
Tarife gerek yok çoğu ariftir  
Tanıyın dostlarım bende köylüyüm

Koyunu kuzusu yayılır düzde  
Kini kibiri sevmez kardeşlik özde  
Niyazi kızayım ozanım sözde  
Tanıyın dostlarım ben de köylüyüm

Kanar yaraları biraz derinde  
Halaylar çekilir harman yerinde  
İçim sızlar durur gidip görende  
Tanıyın dostlarım ben de köylüyüm

Dicle'nin suyu çevlikten geçer  
Ekinler ekilir biçerler biçer  
Cağcağ pınarından suyunu içer  
Tanıyın dostlarım ben de köylüyüm

Kepirde yürüdüm dereden geçtim  
Susadım çeşmenin suyundan içtim  
Dost Meryem ezelden bu köyden göçtüm  
Tanıyın dostlarım ben de köylüyüm

### **DÖVE DÖVE**

Döve döve ateşlere tuttular  
Şekillenip bir tarafta dur dedi  
Zincirlerin halkasına taktılar  
Ara ara sen kendini bul dedi

Bul yol ince kopmaz dedi rehberim  
Bu yollardan geçmiş idi pederim  
Aşkın ateşinde yanar tüterim  
Yanmadıkça pişmez imiş kul dedi

Dost Meryem' de yana yana kavruldu  
Harmanlandı rüzgarlarda savruldu  
Eşten dosttan akrabadan soruldu  
Sürecekse aha sana yol dedi

### **SEVDA**

Gözle görülmez ki elle tutula  
Mimarı olmayan yapıdır sevda  
Paha biçilmez ki alıp da satıla  
Ateşten gömleği giymektir sevda

Nice insanları alır içeri  
Yüreğine saplar kara hançeri  
Hem müdahil olur hem de suç eri  
Zamansız çalınan kapıdır sevda

Hançerdir silahı güldür ilacı  
Baldan tatlı derler zehirden acı  
Yüreğine girer büyük bir sancı  
Aklını başından alandır sevda

Ne yaşı bellidir ne hayal düşü  
İnsanlara hastır bu gönül işi  
İstersen bir olsun ister bin bir kişi  
Yüreğe biçilmiş kaftandır sevda

Dost Meryem der sevdaya sen düştün mü  
Aşkın ateşinde yandın piştin mi  
Kana kana aşk şarabı içtin mi  
Her insanın pembe düşüdür sevda

## **YÁRDA GİDER**

Açtım gönül kapısını	Hak yolunda yolcu benem
Baktım bir dost yolda gider	Tutuştı yanıyor sinem
Nidem dünya tapusunu	Yüzümü şahıma dönem
Bir ayaksız salda gider	Ömür kar boranda gider
Göremezsin hakikati	Helal haram bilmeyenler
Bilemezsin marifeti	Dört kitabı görmeyenler
Unutursun sadakatı	Hak yolunu sürmeyenler
Bir nefeste canda gider	Heba olur anda gider

Yolda yolcuyum erenler  
Hak yoluna can verenler  
Yakasız gömlek giyenler  
Dost Meryem der yâr da gider

## **BU BENİM BABAM**

Aşı ekmeği eti soğanı	Yavrusu eşiydi pekmezi balı
Tarife bakarsan bu benim babam	Hayatta olmadı tutacak dalı
Ayrımadı sevdi kızı oğlanı	Onunla konuşsan anlardı halı
Tarife bakarsan bu benim babam	Tarife bakarsan bu benim babam
Tarlalarda ekinleri biçerdi	Güzelleri güzel diye süzmedi
Eşer pınarları suyu içerdi	Bizden ayrı kendi gidip gezmedi
Çıban yarasını çalı deşerdi	Hiçbir günde hayatından bezmedi
Tarife bakarsan bu benim babam	Tarife bakarsan bu benim babam
Güneşte kurumuş ekmeği yerdı	Fırsat bulsa saçlarını tarardı
Dertlense derdini rüzgara derdi	Baba desem kollarına sarardı
Bacısı kardeşi yavrusu birdi	Mutluluğu yuvasında aradı
Tarife bakarsan bu benim babam	Tarife bakarsan bu benim babam

Yüzünden gitmedi gamı kederi  
Talihsiz ölümdü kötü kaderi  
Meryem'e sorarsan kayınpederi  
Tarife bakarsan bu benim babam

### **TÜRKMENEM**

Asırlardır değişmedik	Doğru yürüdük şaşmadık
Yaraları bizdeşmedik	Dolduk kaynadık taşmadık
Bir yerlere yerleşmedik	Başka soya karışmadık
Dilim Türkmen özüm Türkmen	Dilim Türkmen özüm Türkmen
Men Türkmen'em	Men Türkmen'em

Dost Meryem der budur soyum  
Anam atam amcam dayım  
Az da değil çoktur sayım  
Sözüm Türkmen aslım Türkmen  
Men Türkmen'em...

### **KAYNAKÇA**

- ASLAN, Ensar (2008). Türk Halk Edebiyatı, Maya Akademi Yayın-Dağıtım, Ankara.
- TAŞGIN, Ahmet (2003). "Diyarbakır'da Geleneksel Bir Meslek: Puşçilik", Folklor Edebiyat, Sayı 35, 2003/3, ss.65-73, Ankara.
- TAŞGIN, Ahmet, (2003). "Ayetten Nefese: Alevi-Bektaşî Edebiyatında Dönüşüm", Alevi-Bektaşî Edebiyatı Sempozyumu (7 Eylül 2002 Ankara), Yol Dergisi Sayı 18 (Temmuz-Ağustos), ss. 28-43, Ankara.



Muhammed Ali'yi candan severer  
Yorulup yollarda kalmaz inşallah  
İmam Hasan'ın yüzün görenler  
Hüseyin'den mahrum olmaz inşallah

İmam Zeynel'den bir dolu içtim  
İmam Bakır'da kaynayıp çoştum  
İmam Cafer'e vardım ulaştım  
Bundan özge yola sapmaz inşallah

İmam Musa'dan gelen erenler  
Can baş feda edip cemler görenler  
İmam Rıza'ya zehir verenler  
Divanda şefaata bulmaz inşallah

Bir gün olur okuturlar defteri  
Şah oğlunun belindedir teberi  
Uyanırsa Takî Nakî Askerî  
Açılan gülümsüz solmaz inşallah

Hatai der bu iş bizi bitire  
Özünü katagör ulu katara  
Mehdî şevki bu cihana tutar a  
Şah oğluna sitem olmaz inşallah

HATAİ

